

Kształty i myśli

Dyskurs a doświadczenie sztuki

Kształty i myśli

Dyskurs a doświadczenie sztuki

pod redakcją
Ryszarda Solika

Uniwersytet Śląski

OFICyna WYDAWNICZA

Katowice 2013

Redaktor serii: Sztuka i Dydaktyka
Tadeusz Rus

Recenzent:
Elżbieta Kal

Na okładce zamieszczono fotomontaż autorstwa Magdaleny Zaton

Publikacja sfinansowana ze środków Uniwersytetu Śląskiego

Wydanie I

Publikacja będzie dostępna – po wyczerpaniu nakładu – w wersji internetowej:
Śląska Biblioteka Cyfrowa
www.sbc.org.pl

Spis treści

RYSZARD SOLIK O potrzebie dyskursu. Wprowadzenie	9
RYSZARD SOLIK Doświadczenie sztuki jako (również) doświadczenie dyskursywne ...	21
JOLANTA SKUTNIK Komunikacja, relacja, wspólnota – teoretyczne uwarunkowania praktyk mediacyjnych w sztuce	35
RYSZARD SOLIK Dylematy czytania i odczytywania	47
DARIUSZ RYMAR Estetyka jako badanie aporetycznych interpretacji sztuki	59
ALEKSANDRA GIEŁDOŃ-PASZEK Początki naukowego dyskursu o sztuce w kręgach polskich uczelni artystycznych (XVIII–XIX w.)	97
ALEKSANDER OSTROWSKI Kilka uwag o kontekście w sztuce	117
ANNA MARIA ZADORA Konserwacja a odbiór dzieła sztuki	129
Noty o autorach	163
Indeks nazwisk	167

Indeks nazwisk

- A**dorno Theodor Wiesengrund 19, 68–71, 77, 96
Addison Joseph 102
Alberti Leone Battista 10
Albertrandy Antoni 103, 116
Anaksymender 60
Apelles, grecki malarz 144
Arbiszewski Krzysztof 32, 42, 57
Arendt Hannah 86
Argan Giulio Carlo 9–11, 140
Aristedes 146
Aronson Elliot 81
Arystofanes 76, 77
Arystoteles 74–76, 86, 88
Augustyn św. 59, 60
- B**acciarelli Marcello 103
Bachtin Michaił 22
Badiou Alain 88
Bal Mieke 49, 50, 53
Baldinucci Filippo 14
Bałucki Michał 112
Bałus Wojciech 163
Bańka Józef 14
Baran Bogdan 47, 64
Barth John 21
Barthes Roland 37, 90
Bartnicka Kalina 103, 104
Basile Giuseppe 141
Bastek Grażyna 148, 150, 151
- Bataille Georges 61–63, 68, 75, 96
Baudelaire Charles 63
Baudrillard Jean 10, 11, 83, 84, 96
Bauman Zygmunt 84, 85, 96
Benjamin Walter 70
Berganza Josephine 68
Berleant Arnold 25
Bernard z Clairvaux 98
Białostocki Jan 10, 49, 50, 54, 98, 100, 132, 133
Białkowski Łukasz 38
Bieńkowska Ewa 30, 55
Blackwell Basil 84
Blank Antoni Jan 107
Blondel Eric 48
Boorstin Daniel 82
Borowski Andrzej 49
Botticelli Sandro 13, 14
Bourriaud Nicolas 38, 44
Boy-Żeleński Tadeusz 66
Brandi Cesare 130, 131, 138, 140, 142–145, 153–155
Bravo Paweł 48
Brewer Daniel 87
Brodowski Antoni 107
Brodowski Józef 106
Brodziński Kazimierz 105–107, 116
Brune Charles le 100
Brus Günter 79, 80
Bryson Norman 50

- Burke Edmund 105
Bursze Juliusz 135
Burzyńska Anna 29
- C**
Caravaggio, Michelangelo Merisi da Caravaggio 77–79
Carracci Annibale, Agostino, Lodovico 99
Cassirer Ernst 49
Caune Jean 43, 44
Chambray Fréart de 100
Chevalier Jacques 66
Chlewińska Iwona 37
Chojna Wojciech 18
Cichowicz Stanisław 30, 55
Cieślikowska Teresa 23
Conquergood Dwight 92
Cosimo Piero di 135
Crow Thomas 101
Cudak Romuald 55
Cusset François 68
Czapliński Przemysław 83
Czartoryska Izabella 151
- D**
D'Alleeva Anne 47, 48, 51
Danto Arthur 11, 12, 71, 72, 74–77, 82, 83, 89
David Jacques-Louis 105, 107
Davies Hugh 94
Deleuze Gilles 61
Derrida Jacques 19, 21–24, 60, 61, 91–93, 96
Dickie George 11, 82, 89
Diels Hermann 81
Dillon Matthew 76
Doerner Max 135
Dolce Lodovico 98
Dreifus Claudia 85
Duchamp Marcel 37, 73, 74
Durand-Greville 147
Dürer Albrecht 83
Dwořák Maks 81, 140
- Dynarski Kazimierz ks. 125
Dziamski Grzegorz 9, 26, 37, 60, 123
Dziemidok Bohdan 17, 22, 129
- E**
Eco Umberto 22, 26, 48, 49, 120
Epikur 67, 95
Estreicher Dominik 103
Estreicher Karol 14
Eustachiewicz Lesław 49
- F**
Fałat Julian 115
Featherstone Mike 83
Fechner Gustav Theodor 114
Fenton Ben 94
Félibien André 99, 100
Ficino Marsilio 99
Filipowicz Henryk 113
Filostratos Starszy 91
Fish Stanley 32, 33, 42, 43, 57
Fort Jeff 68
Foucault Michel 19, 61–68, 75, 96
Fresnoy Charles du 100
Freud Zygmunt 61
- G**
Gadamer Hans-Georg 31, 47, 141
Galimberti Jacopo 73
Gałuszka Jadwiga 49
Gane Mike 83, 84
Gawroński Alfred 95
Gérard François 107
Gerson Wojciech 114
Gessner Salomon 102
Gibbons Fiachry Anthony 94
Gibson Rick 94
Giełdoń-Paszek Aleksandra 19, 97, 163
Gilio Giovanni Andrea da Fabriano 98
Giotto di Bondone 51
Głowacki Jan Nepomucen 108
Głowiński Michał 52
Godebski Cyprian 113
Godyń Mieczysław 86

- Gołaszewska Maria 12, 36, 129, 130, 152
 Gombrich Ernst Hans 49, 144
 Goodman Nelson 16
 Goya Francisco 51
 Grabska Elżbieta 101, 111
 Grajewski Wincenty 22
 Gramatyka Jacek 160
 Gryglewicz Tomasz 163
 Grzeliński Adam 33, 43
 Guczalska Katarzyna 11
 Guczalski Krzysztof 18
- H**abermas Jürgen 40, 41, 43
 Hadziewicz Rafał 111
 Hardy Barbara 24
 Hartmann Nicolai 63, 87, 90
 Havelock Eric A. 95
 Hegel Georg Wilhelm 95
 Heidegger Martin 60, 91
 Heraklit 64, 81
 Herman I. 130
 Hezjod 89
 Hollingsworth Mary 10
 Holzman Joanna 51
 Homer 78
 Honneth Axel 43
 Horkheimer Max 68, 69
 Husserl Edmund 138
- I**ngarden Roman 33, 49, 129, 138
- J**adzińska Monika 137, 141, 145, 169
 Jakimowicz Irena 101
 Jakubczak Marzenna 18
 Janczarski Grzegorz 150
 Jarecka Dorota 148, 152
 Jedlińska Eleonora 47
 Jedliński Jakub 47, 51
 Jeffrey Ian 51
 Jekiel Wojciech 23
 Johnson Galen A. 17
- Johnstone Stephen 36
 Jones Marlon 68
 Junius Marcus, pretor 146
 Juszkiewicz Piotr 101, 110
- K**alaga Wojciech 23, 32–34
 Kalikles 93
 Kalinowski Witold 12
 Kołłątaj Hugo 103
 Kamińska Krystyna 50
 Kamocki Stanisław 163
 Kania Ireneusz 49
 Kaniowski Andrzej Maciej 41, 43
 Kant Immanuel 105
 Keck Sheldon 144, 146, 147
 Kępińska Alicja 13
 Kieran Matthew 71, 77, 78, 94
 Kiereś Henryk 59
 Kijanko Magdalena 130
 Kitowska-Łysiak Małgorzata 29
 Klaczko Julian 110, 116
 Klibansky Raymond 83
 Kluszczyński Ryszard W. 25, 30, 38
 Knödler-Bunte Eberhard 43
 Kochanowski Ignacy 102
 Kojève Aleksander 84
 Komendant Tadeusz 64
 Konik Roman 72
 Konieczna Ewelina 164
 Kopernik Mikołaj 140
 Korona Monika 160
 Korusiewicz Maria 16, 25
 Kostkiewiczowa Teresa 52
 Kosuth Joseph 36
 Kowalczykowa Alina 23
 Kozakiewicz Stefan 106
 König Józef 112, 116
 Krakowski Piotr 123, 163
 Kranz Walter 81
 Krauss Lawrence M. 85, 86, 96
 Kreisberg Alina 49
 Kremer Jozef 107–109, 111, 116

- Kristeva Julia 75
Krokiewicz Adam 68
Królak Sławomir 10, 84
Krzemieniowa Krystyna 69, 87
Kubicki Roman 15, 17
Kubińska Ola 44
Kubiński Wojciech 44
Kuczyńska Alicja 10
Kuhner Herbert 80, 81
Kurpik Wojciech 152, 156
Kuspid Donald 73
Kwiek Marek 61, 71
Kwietniewska Małgorzata 21
- L**
Lacan Jacques 88
Lang Jacek 83
Leonardo da Vinci 52, 148, 151, 152
Leszczyński Damian 63
Libelt Karol Fryderyk 109, 116
Libera Zbigniew 117
Limont Wiesława 165
Lipski Andrzej 49, 118
Lorrain Claude 105, 108
Lyotard Jean-Francois 60, 61, 87, 93
- Ł**
Ławińska-Tyszkowska Janina 76
Łęcki Krzysztof 49, 118
Łęski Józef 104–106, 116
Łuszczkiewicz Władysław 107, 112
- M**
Madej Wojciech 86
Mainardi Patricia 101
Majewski Paweł 95
Malinowski Jakub 106
Manzoni Piero 73, 74
Marconi Bohdan 135, 142, 144
Marecki Józef 51
Margolis Joseph 18
Marin Louis 50
Markiewka Tomasz 25
Markowska Anna 16
Markowski Michał Paweł 7, 12, 17, 24, 28, 37, 48, 53
Marks Karol 61, 95
Marquard Odo 87
Marshall David P. 82
Maryl Maciej 49, 50
Matejko Jan 113–116
Merleau-Ponty Maurice 61, 75
Mey Kerstin 77, 79–81, 94
Michalski Sergiusz 132
Mickiewicz Adam 111
Mikułowski-Pomorski Jerzy 120
Miller John 73
Minich Brewer Mária 87
Mistrik Erich 122
Młyńska Aneta 49
Mniszech Michał Wandalin 103
Mochnacki Maurycy 109
Mona Lisa / Gioconda 148
Morawski Stefan 12, 15, 25, 27, 101, 111
Moszyński August 103
Muehl Otto 79–81
- N**
Newman Barnett 26
Nietzsche Friedrich Wilhelm 60, 61, 75, 95
Nielek-Zawadzka Kamila 165
Nitsch Hermann 79, 80
Nowacki Daniel 134
Nowakowski Piotr 51
Nowicka Ewa 15
Nycz Ryszard 12, 17, 24, 28, 32, 52–54
- O**
Olbrycht Katarzyna 164, 165
Okopień-Sławinska Aleksandara 52
Oramus Romuald 35
Ossowski Stanisław 16, 17, 22, 33
Ostrowicki Michał 25, 121, 123, 124
Ostrowski Aleksander 19, 117, 163, 164
- P**
Panas Władysław 47
Panofsky Erwin 49, 50, 83

- Parmenides 69
Parrazjos 71
Pascal Blaise 66
Peirce Charles Sanders 120
Perrault Charles 101
Peszka Józef 106
Pettenhofer Max von 147
Pevsner Nikolaus 100
Pieńkos Andrzej 11
Pikała Anna 165
Piotrowski Piotr 36
Piwarski Jan Feliks 106, 112
Piwocki Ksawery 115
Platon 65, 66, 69, 70, 72, 74, 75, 78,
89, 94, 95, 137
Pliniusz Starszy 71, 74, 134, 146
Plotyn 59
Pollock Griselda 50
Pomian Krzysztof 11
Poniatowski Stanisław August 103
Popczyk Maria 16, 165
Popek Stanisław 164
Popiel Magdalena 12, 28
Popowski Remigiusz 91
Poprzęcka Maria 29, 99–101, 132, 151,
163
Porębska Anna 101
Porębski Mieczysław 163
Potocka Maria Anna 40
Potocki Kostka Stanisław 102, 105, 106
Poussin Nicolas 101, 105, 108
Praz Mario 23
Pytasz Marek 55
- R**asiński Lotar 63
Rastawiecki Edward 107
Rembrandt Harmensz van Rijn 50, 147
Reynolds Joshua 102
Richter Hans 74
Rickless Samuel C. 69
Ricoeur Paul 30, 55
Riegl Alois 134, 137, 140
- Ripa Cesare 49
Robb Peter 79
Rorty Richard 61
Rosenstein Leo 82
Rosner Katarzyna 24
Rościcki Stanisław 10
Rotter Lucyna 51
Rubens Peter Paul 101
Ruisdael Jacob Izaakszoon van 108
Rousseau Jean-Jacques 102
Ruskin John 144, 145
Russell Bertrand 90
Rymar Dariusz 19, 59, 164
Rynck Patrick de 51
Ryszkiewicz Andrzej 105, 107
Rzepińska Maria 52
- S**aatchi Charles 94
Sajdak Anna 165
Salwa Piotr 26
Salwa Mateusz 26
Saint-Georges Andre Georges Guillet
de 99
Sartre Jean-Paul Charles Aymard 126,
127
Saunders Joseph 104
Saussure Ferdinand de 120
Saxl Fritz 49, 83
Schapiro Meyer 91
Schlothauer Andreas 80
Schwarzogler Rudolf 79
Sciberras Keith 79
Sekstus Empiryk 69, 81
Siemieński Lucjan 111, 112, 116
Skutnik Jolanta 18, 35, 164
Sławiński Janusz 23, 24, 52
Słowacki Euzebiusz 104, 106, 116
Smith Michael B. 87
Sokrates 64, 65, 75, 86
Solik Ryszard 9, 15, 18, 21, 27, 47, 165
Sosnowski Leszek 72
Stanisławski Jan 113, 114, 163

- Stasiuk Karina 41, 119
Stattler Wojciech 111, 112
Steiner George 44
Struve Henryk 113, 116
Suger, opat 98
Sulzer Joann Georg 105
Sygietyński Antoni 113
Szahaj Andrzej 32, 42, 43, 57
Szczepan św. 92
Szczepańska Anita 49
Szkółut Tadeusz 165
Szmelter Iwona 130, 134, 136, 137,
139–142, 147, 157, 159, 160
Szymanowski Adam 22
Szymczak Mieczysław 52
- Ś**niadecki Jan 104
Świeżawski Stefan 60
Świderkówna Anna 60
Świerkocki Maciej 21
- T**arnowski Stanisław 112
Tarasiuk Romuald 164
Tatarkiewicz Władysław 115
Testelin Henri 100, 116
Thompson Jon 51
Tintoretto Jacopo 150
Tomassoni Ranuccio 79
Tomaszewski Andrzej 134, 137
Tomkins Calvin 37
Trochimska-Kubacka Beata 60, 91
Turner Graeme 82
Tyszkiewicz Michał, hrabia 109
- V**asari Giorgio 14, 99
Vernet Claude Joseph 105, 108
Viollet-le-Duc Eugène 144, 145
Vogel Zygmunt 107
- W**alentowicz Halina 69
Wallis Mieczysław 23
Warburg Aby 49
Warhol Andy 51, 72, 83
Watelet Claude-Henri 103, 116
Weinsberg Adam 48
Welsch Wolfgang 11
White Harrison Colyar 101
Wieczorek-Tomaszewska Małgorzata
119, 120, 122
Widman Arno 43
Wilkoszewska Krystyna 18, 25, 27
Williams Raymond 92
Winckelmann Johann Joachim 106
Witek Norbert 10
Witkiewicz Stanisław 113, 114, 116
Witkowski Lech 43
Witruwiusz 98, 134
Wittgenstein Ludwig 90
Witwicki Władysław 94
Wolicka Elżbieta 29, 50
Wolmer Bruce 94
Wrigley Richard 101, 110
Wundt Wilhelm 114
- Y**oung Edward 133
- Z**adora Anna Maria 19, 129, 166
Zalewska-Pawlak Mirosława 165
Zalewski Władysław 155
Załoski Józef 106
Zawadzka Irena 71
Zawadzki Tadeusz 71
Zawojski Piotr 84
Ząbkowski Józef Lucjan 101
Zbrzeźniak Urszula 64, 67
Zeidler-Janiszewska Anna 15, 17, 50, 60
Zeuksis 71
Ziemba Antoni 100, 132, 148, 150
Zuccari Federigo 99
- Ż**abolicki Krzysztof 49
Żamett Albert lub Wojciech 109
Żmijewski Artur 39
Żmudziński Jerzy 134

Redaktor
Wacław Walasek

Korektor
Agnieszka Walasek

Projektant okładki
Aleksander Ostrowski

Redaktor techniczny
Ireneusz Olsza

Skład i łamanie
Ireneusz Olsza

Copyright © 2013 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISBN 978-83-60743-83-6

Wydawca
Oficyna Wydawnicza Wacław Walasek
Katowice, ul. Mieszka I 15
wacek@oficynaww.pl

Wydanie I. Ark. druk. 10,9. Ark. wyd. 11,0. Przekazano do łamania we wrześniu 2013 r. Podpisano do druku w listopadzie 2013 r. Papier offset. kl. III, 80 g. Nakład 120 + 50 egz.

Cena 24 zł + VAT

Druk: STUDIO NOA
www.studio-noa.pl